

TEKST:
RENÉ LIPMANN

FOTO'S:
COR KUYVENHOVEN

PASCAL VAN ERP: GOED DOEN ONDER WATER

CONSERVATION DIVING GHOST DIVING

Onttrokken aan het oog vangen verloren visnetten op de zeebodem nog altijd vis. Ghost Diving zet zich actief in en probeert iets aan het grote probleem te doen. Een interview met Pascal van Erp.

Je begon in 2005 met duiklessen en een jaar later dook je al op wrakken in de Noordzee. Een ervaring met gevolgen... vertel eens?

De grote stap die ik hiermee eigenlijk al heel snel maakte deed veel met mijn inzicht en vooral ervaring in het duiken. Je wordt ineens blootgesteld aan behoorlijk heftige omstandigheden en dat hielp me meteen veel verder. Dit moet je ook wel liggen besef ik, het is niet iets waar iedereen die begint met duiken naar op zoek is. Wat daarbij kwam, ik werd met de neus op de feiten gedrukt wat verloren vistuig betreft. Ik kwam letterlijk in de rotzooi terecht. Dat heeft me zoals bekend, niet meer losgelaten.

Wanneer begon het verwijderen van verloren netten echt 'uit de hand te lopen'? Wanneer is Ghost Diving ontstaan?

Na jaren actief te zijn geweest met Ben Stiefelhagen, waarin *Duik De Noordzee Schoon* (DDNZS) werd opgezet, vond ik het tijd voor globalisering. Dit probeerde ik dit eerst binnen DDNZS, maar hier was geen interesse in. Dit werd de start van *Ghost Diving* (destijds nog *Ghost Fishing*). Direct hebben we een aantal veiligheidszaken aangepakt. Het duikteam bestaat enkel uit technische duikers met strenge standaardisering in opleiding, procedures en uitrusting.

Is het probleem van verloren vistuig in de Noordzee echt zo groot? Kunnen de netten niet gewoon blijven liggen? Je ziet er toch niets van?

Het probleem is enorm: Decennia intensieve visserij hebben hun sporen achter gelaten. Het vinden van verloren vistuig is nergens in de wereld zo simpel, we vinden het letterlijk op iedere object of obstructie die op de Noordzeebodem aanwezig is. In de meeste gevallen zijn dit scheepswrakken. Het grote probleem is dat vistuig ook na verlies nog gewoon blijft doen waar het voor ontworpen is: Vissen.



OP ZATERDAG
3 EN ZONDAG
4 FEBRUARI,
15:00 UUR,
STAGE 1 SPREEKT
PASCAL OP
DUIKVAKER OVER
GHOST DIVING.
TOT IN HOUTEN!



INFORMATIE

GHOST DIVING

Stichting Ghost Diving is de overkoepelende organisatie achter inmiddels 19 chapters. Sommige van deze chapters zijn ook net zoals wij, een entiteit, meestal een stichting of non-profit organisatie. We zijn actief over de hele wereld, ook in landen waar geen chapter actief is. Onze projecten worden meestal bedacht vanuit informatie over locaties waar problemen zijn ontstaan door verloren vistuig. Onze eigen boot MAKO is een gemotoriseerde dual-motor catamaran en wordt gebruikt voor activiteiten op de Noordzee. www.ghostdiving.org

Healy Seas

Binnen Healthy Seas kunnen we het hergebruik van materialen onderverdelen in drie categorieën: *Recycling*, *Upcycling* en *Regeneratie*. De eerste is het hergebruik van de ruwe materialen. Meestal versnipperd of versmolten, de tweede betekent dat het vistuig in de originele vorm wordt hergebruikt in een alternatief product. Bij de derde wordt het materiaal (Nylon) met een chemisch proces teruggebracht naar de originele basis en wordt hier vervolgens weer nieuw garen van gemaakt.

Hoe krijg je een visnet eigenlijk boven water?

Daar zijn vele manieren voor en we hebben in de tijd dat we actief zijn verschillende methodes verfijnd en vastgelegd naarmate onze ervaring groter werd. Maar in de basis blijft het allemaal hetzelfde: Het moet omhoog en in de meeste gevallen doen we dit met hefballonnen. Ik zeg de meeste gevallen, omdat het wel eens is voorgekomen dat we de hulp van een kraan hebben ingeroepen.

Wat gebeurt er met de ingezamelde netten?

De geborgen visnetten, eigenlijk al het soort afval wat we bergen, bleek al snel een probleem te worden. Als je dit namelijk uit zee haalt, is het officieel jouw eigendom en moet je het ook afvoeren. Dit is natuurlijk heel gek, maar omdat de Noordzee niet hetzelfde wordt beheerd als het binnenland van Nederland, is dit nu eenmaal zo. Een NGO benaderde ons een paar maanden na onze oprichting en stelde voor een samenwerking aan te gaan om een goede oplossing te vinden voor de geborgen netten. Deze samenwerking heette destijds het *Healthy Seas Initiatief* waarbij een Nylon fabrikant betrokken was die de Nylon materialen wilde innemen voor hergebruik. Dit initiatief is inmiddels uitgegroeid tot een grote stichting genaamd *Stichting Healthy Seas*. Inmiddels met honderden partners en we gebruiken ook andere materialen dan alleen nylon voor nieuwe doelen zoals producten.

Is Ghost Diving alleen in de Noordzee actief?

Ons concept bleek een regelrecht succes bij duikers die op zoek zijn naar een doel in het duiken. Zeg nu zelf; je leidt jezelf op hoog niveau op. Dan heb je ook doelen nodig om deze skills tot hun recht te laten komen. De eerste internationale teams die ons concept in eigen land wilden uitrollen meldde zich al een jaar later. Op dit moment zijn we actief in 19 landen.

Vissers zijn waarschijnlijk wel blij met jullie opruim werk?

In het begin niet! Soms heeft het in nieuwe landen nog wat overtuigingskracht nodig, maar ze begrijpen inmiddels over het algemeen wel dat we niet bestaan om de visserij om zeep te helpen. We bestaan om een oplossing te vinden voor een probleem waar de visserij ook niet met opzet in betrokken is.

Duiken in de Noordzee is niet te vergelijken met een duik in Vinkeveen. Hoe gaan jullie om met deze uitdagingen?

Veiligheid is mitigatie van risico's. De eerste en eenvoudigste stap hierin is het terugbrengen van onnodige risico's. Denk bijvoorbeeld aan overbodige uitrusting en standaardisatie hierin. Maar dit gaat ook verder in duiken in teamformatie, procedures, gassen etc. Gelukkig waren enkele (technische) duikorganisaties zoals Global Underwater Explorers (GUE) hier al goed in thuis. Teamleden waarmee we Ghost Diving in 2012 begonnen waren hier al bij opgeleid en aangesloten. Het was voor ons een logische stap om dit te adopteren en als standaard eis in te voeren. De keuze voor uitsluitend technische duikers is met name gericht op de soort opleiding. Technische duikopleidingen zijn, anders dan recreatieve opleidingen, gericht op teamplay en task loading. Dat is waar we goed in moeten zijn. Duiken moet je tweede natuur zijn, een automatisme. Je taak is het opruimen van onderwaterafval, niet het duiken zelf.



Hoe kom ik als duiker in aanmerking om mee te helpen? Bestaat er een opleiding voor?

Nee. De selectie voor duikers waarmee we onze projecten op een veilige manier kunnen uitvoeren bestaat namelijk niet alleen op basis van opleiding. We kijken naar de persoon en vooral het vermogen om samen te werken in een team. Een team is namelijk zo sterk als de zwakste schakel. Hier kom je pas achter als het echt spannend wordt. Denk hierbij aan geen zicht onder water, grotere dieptes en natuurlijke invloeden zoals stroming, golfslag en temperatuur. Als Ghost Diving geven we ook geen opleidingen, dit is een bewuste keuze. Een opleiding is namelijk gericht op een individu. Wij starten vanuit een team perspectief waarbij we een al goed opgeleide technisch duiker opnemen. Daarna werken we met door ons zelf ontwikkelde *Standard Operating Procedures* (SOP) waarmee de teams zichzelf verder ontwikkelen. Geïnteresseerden gaan eerst een paar keer met onze

CONSERVATION DIVING

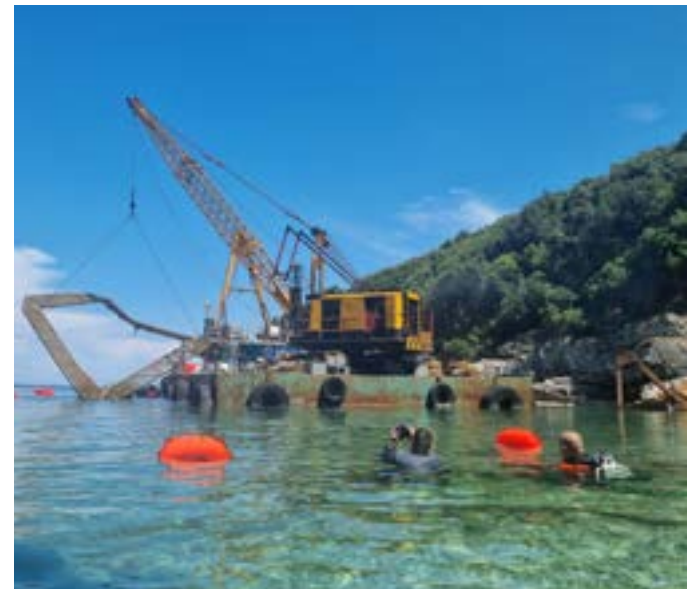
GHOST DIVING

teams mee de Noordzee op waarbij ze uitsluitend mogen kijken en ervaren of ze zich comfortabel voelen met wat we doen.

Slecht zicht, stroming, de wereld onder water is onvoorspelbaar. Maak je ook gebruik van moderne technieken die voor handen zijn?

Ja en nee. Het is gewoon nog heel lastig om mensen te vervangen door techniek in het werk wat we doen. Wat wel kan is elkaar aanvullen. We werken met drones, zowel in de lucht als onder water voor surveys. De techniek gaat gelukkig snel. We blijven innoveren en werken samen met partners om hier stappen in te maken. De belangrijkste partners hier in zijn Deep Trekker (Canada) en een samenwerkingsverband tussen Hyundai Motor Europe en de Munich Institute of Robotics and Machine Intelligence (MIRMI).

▼ Het opruimen van een achtergelaten fish farm in Griekenland vormde een enorme uitdaging voor het Ghost Diving team.



Werk je ook samen met andere organisaties?

Jazeker. Als Ghost Diving werken we op internationale locaties natuurlijk samen met lokale partners zoals duikscholen, charters en NGO's die ons op allerlei manieren kunnen helpen in onze projecten. Dit werkt ook het beste. We hoeven op deze manier niet alles zelf opnieuw uit te vinden en de lokale bevolking is er direct bij betrokken. Een klassieke win-win. Ook gaan we regelmatig de samenwerking aan met collega organisaties. Waarbij we wel altijd heel duidelijk zijn dat we qua eisen strak aan onze SOP's vasthouden om onze hoge veiligheidsstandaarden te waarborgen. Dit gaat soms zover dat het betekent dat de duikers van de samenwerkende organisaties beperkt zijn in hun taken of zelfs helemaal niet samen met ons kunnen duiken.

Op welk project ben je het meest trots?

Dat is ons project *Journey to Ithaca* in 2021. Het plan was om een achtergelaten en door een orkaan verwoeste aquacultuur (fish farm) in zijn geheel, zowel onder als bovenwater op te ruimen. Iets, waar zelfs de Griekse overheid niet aan wilde beginnen. Dit project was zo complex en vooruitstrevend dat we letterlijk voor gek werden verklaard door de lokale bevolking. Ik heb hier voor en tijdens het project nog vaak aan teruggedacht, maar we hebben het wel geflikt. Na iets meer dan een week hebben we met 45 vrijwilligers, waarvan 20 duikers, in totaal 76 ton aan afval weten te verwijderen. Dit heeft een onuitwisbare grote indruk achter gelaten op het eiland Ithaca, bij haar bevolking en zelfs de Griekse overheid.

Je bent een van de gastsprekers op Duikvaker. Wat kan ik tijdens je presentatie op 3 en 4 februari aanstaande verwachten?

Tijdens mijn presentatie ga ik inzicht geven in onze manier van werken, onze recente en toekomstige projecten en hoe we deze op een veilige manier tot stand brengen.